

Nasjonal selvråderett (utdrag)

Taler

Anne Enger Lahnstein

Dato

29 januar 1993

Sted

Byglandsfjord

Omstendigheter

Åpent møte

- 1 Ved behandlingen av EØS-avtalen i fjor høst, ble det truet med dramatiske
virkninger for Norge dersom vi ikke fikk noen EØS-avtale. "Det ville være en
katastrofe for store deler av norsk næringsliv dersom vi ikke får EØS-avtalen på
plass," uttalte nærings- og energiminister Finn Kristensen bare to dager før
5 Stortinget skulle behandle EØS-avtalen.

- Nå er EFs indre marked trådt i kraft. Den "magiske" datoen for EØS- og EF-
tilhengerne, 1. januar 1993, er passert. Og hva ser vi? Jo, handelen går som
normalt. Naturlig nok. Vi får demonstrert at vi har markedsadgang gjennom
10 frihandelsavtalen fra 1973. Vi selger varer som det europeiske marked er
interessert i å kjøpe og som de har råd til å kjøpe. Dagens situasjon motbeviser
det skremmebilde som mange EØS-tilhengere ønsket å skape før behandlingen i
Stortinget.

- 15 Etter mitt syn gir EØS-avtalen først og fremst mening dersom det endelige
målet er norsk medlemskap i EF. EØS er tilnærmet økonomisk medlemskap, og
avtalen innebærer at vi underkaster oss EFs lover og regelverk på det
økonomiske området. Fra EFs side legges det jo nå vekt på hvor mye av
medlemskapsforhandlingene som allerede er gjort unna, i og med EØS-avtalen.
20 Det må være et stort tankekors for Kristelig Folkeparti, som sier ja til EØS og nei
til EF.

- Men la meg gjøre det helt klart: Medlemskap i EF-unionen er langt verre enn
EØS-avtalen. Men EØS-avtalen har dessverre gjort det lettere å få oss med i EF-
25 unionen.

EØS-avtalen innebærer at Norge godtar EFs "fire friheter"; fri bevegelse av varer,

30 tjenester, kapital og arbeidskraft. Jeg så at Europabevegelsens nye leder, professor Inge Lønning, i Bodø her om dagen ikke kunne forstå denne motstanden mot EFs fire friheter, og at motstykket til EFs fire friheter var ufrihet. Det er tull. Det er ikke "ufrihet" som er motstykket. De fire friheter er ikke frihet for vanlig folk; det er sentralisering, byråkratisering, dårligere miljø, hardere konkurranse og økende arbeidsledighet. De svakeste, minst mobile
35 blant oss, får problemer.

Jeg er redd vi i stadig sterkere grad går i retning av et såkalt 2/3-samfunn. 2/3 klarer seg bra, kanskje bedre enn i dag, men 1/3 faller igjennom. Hvis vi gir opp solidaritetstanken og likeverdighet i levekår som preger vårt samfunn i dag, blir
40 vi alle fattigere.

EØS-avtalen innebærer at ca. 90 norske lover og 200 forskrifter måtte endres. Lovendringene foretok flertallet i Stortinget i et rekordtempo i fjor høst. Vanlige hørings- og saksbehandlingsregler ble ikke fulgt. Men i tillegg har
45 Stortinget vedtatt en helt spesiell lov, en såkalt "gjennomføringslov", som slår fast at ved konflikt mellom EFs regelverk og norske lover, er det EFs regler som skal gjelde. EFs regelverk har forrang framfor norsk lov. Det sier en del om hvor dyptgripende EØS-avtalen er.

50 Og stadig kommer det nye EF-regler som vi gjennom EØS er forpliktet til å overta. Og det er faktisk bare EF som har initiativrett når det gjelder nye EØS-lover. Det viser styrkeforholdet i EØS, noen kaller dette en "husmannskontrakt". EF er helt dominerende.

55 EF har siden 1. august 1991, da EØS-forhandlingene ble avsluttet, vedtatt mange nye direktiv som også kommer til å inngå i EØS-avtalen. Ca. 3000 nye direktiv har EF vedtatt siden 1. august 1991. Mange av disse blir en del av EØS-avtalen.

60 Dette er direktiver som vil berøre hverdagen til det norske folk. Det skulle bare mangle at vi ikke fikk vite innholdet i disse direktivene.

Vi har derfor bedt Utenriksdepartementet om en oversikt over hvilke direktiv dette gjelder. Direktiver som altså også skal gjelde i Norge. Det får vi ikke vite.
65 Først hadde Regjeringen planer om å offentliggjøre dette i vår, nå snakkes det om offentliggjøring i oktober - etter valget. "Størst mulig åpenhet," lover

handelsminister Bjørn Tore Godal både når det gjelder EØS og medlemskapsforhandlingene. Men det vi har sett til nå, lover ikke bra. Ja, til og med en så ja-vennlig avis som Dagbladet har nå reagert på den unødige hemmeligholdelsen fra Handelsministerens side.

Blant de direktiver som snart kommer til behandling er det såkalte "oljedirektivet", som EFs energiministre skal behandle på sitt møte i april. Slik forslaget er, innebærer dette at den nasjonale kontrollen over olje- og gassressursene stort sett blir borte. Norske myndigheter kan bl.a. ikke prioritere vårt eget oljeselskap, Statoil. Det er lett å se hva som er EF-landenes hensikt: Nordsjøen og norsk kontinentalsokkel, med sine store energiressurser, er de interessert i å få kontroll over. Vi har brukt olje- og gassressursene for å skape arbeidsplasser og ført inntekter tilbake til det norske samfunnet. Norsk industri er blitt teknologisk ledende i verden på dette området. Det er dessverre all grunn til å frykte konsekvensene for utnyttelsen av våre olje- og gassressurser dersom oljedirektivet blir vedtatt slik det nå ligger, og dersom det blir en del av EØS-avtalen. I Senterpartiet vil vi kjempe for nasjonal råderett over ressursene, og vi vil motarbeide alle direktiv vi mener svekker norske interesser. Mye tyder på at det er mange slike direktiv.

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/nasjonal-selvraderett-utdrag>